

Úloha 1. *Profesor měl chytré hodinky, které se sice opožďovaly, ale zaznamenávaly informace o své poruše. Věděl tedy dvě věci: Začaly se mu opožďovat přesně v osm hodin ráno a zpožďovaly se mu tak, že po uplynutí každé celé hodiny přidaly k aktuálnímu času $1/30$ času, který uběhl od půlnoci. Kolik ukazovaly jeho hodinky ve chvíli, když ve skutečnosti byly 2 hodiny odpoledne?*

V osm hodin se začaly hodinky zpožďovat, tedy první celé zpoždění započítáme v 9 hodin. Spočítáme, jaké zpoždění udělaly hodinky ve kterých hodinách a výsledky sečteme:

- 9.00: 9 h = 540 min $\Rightarrow 540 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 18 \text{ min}$
- 10.00: 10 h = 600 min $\Rightarrow 600 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 20 \text{ min}$
- 11.00: 11 h = 660 min $\Rightarrow 660 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 22 \text{ min}$
- 12.00: 12 h = 720 min $\Rightarrow 720 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 24 \text{ min}$
- 13.00: 13 h = 780 min $\Rightarrow 780 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 26 \text{ min}$
- 14.00: 14 h = 840 min $\Rightarrow 840 \text{ min} \cdot \frac{1}{30} = 28 \text{ min}$

Celkové zpoždění: $18 + 20 + 22 + 24 + 26 + 28 = 138 \text{ min} = 2 \text{ h } 18 \text{ min}$

Hodinky tedy ukazovaly 16:18 hodin.

Úloha 2. *Profesorovi by trvala analýza rukopisů 3 hodiny, každému z jeho asistentů by tato analýza trvala 4 hodiny. Jak dlouho bude analýza trvat, budou-li s profesorem pracovat dva asistenti??*

Profesor zvládne celou analýzu za 3 hodiny, tedy za 1 hodinu zvládne $\frac{1}{3}$ práce a za x hodin zvládne $\frac{x}{3}$ analýzy.

Pro asistenta analogicky odvodíme, že za x hodin bude mít hotovo $\frac{x}{4}$ analýzy.

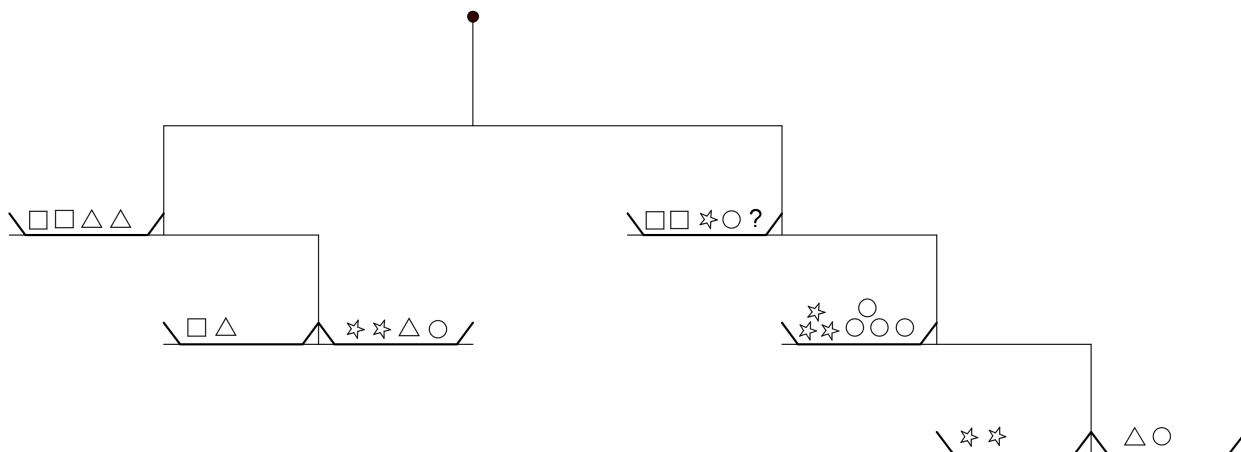
Pokud tedy x označíme hledaný čas, tak získáváme rovnici:

$$\begin{aligned} \frac{1}{3}x + \frac{1}{4}x + \frac{1}{4}x &= 1 \\ \frac{4}{12}x + \frac{3}{12}x + \frac{3}{12}x &= 1 \\ \frac{10}{12}x &= 1 \\ \frac{5}{6}x &= 1 \\ x &= \frac{6}{5} \end{aligned}$$

$$x = 1 + \frac{1}{5} \text{ h} = 1 \text{ h } 12 \text{ min}$$

Práce jim tedy bude trvat 1 hodinu a 12 minut.

Úloha 3. Rozložení elektřiny v laboratoři je znázorněno modelem váhy. Na váze jsou rozmístěna různě těžká závaží, znázorněna symboly čtverce, kolečka, trojúhelníku a hvězdičky. Zjistěte, jaký druh závaží chybí na místě otazníku tak, aby byla váha v rovnováze (uvedte pouze 1 symbol). Moment síly zanedbejte.

Z pravé části levého ramene vah můžeme vidět, že jeden čtverec a jeden trojúhelník mají stejnou hmotnost jako dvě hvězdičky, trojúhelník a kolečko. Tedy čtverec je stejně těžký jako hvězdička a kolečko. Toto a zbylé údaje, co jsou na váhách, můžeme zapsat rovnicemi, ze kterých dopočítáme otazník:

$$\begin{aligned}
 \square\triangle &= **\triangle\bigcirc \Rightarrow \square = **\bigcirc \\
 ** &= \triangle\bigcirc \Rightarrow \square = \triangle\bigcirc\bigcirc \\
 \square\square*\bigcirc? &= *****\bigcirc\bigcirc\bigcirc\bigcirc\bigcirc\triangle \\
 \Rightarrow **\bigcirc**\bigcirc? &= *****\bigcirc\bigcirc\bigcirc\bigcirc\bigcirc\triangle \\
 \Rightarrow ? &= \bigcirc\bigcirc\triangle \\
 \Rightarrow ? &= \square
 \end{aligned}$$

Úloha 4. Najděte nejmenší možné přirozené číslo s těmito vlastnostmi.

- Když ho podělím 2, zbytek je 1. Když ho podělím 3, zbytek je 2.
- Když ho podělím 4, zbytek je 3. Když ho podělím 5, zbytek je 4.
- Když ho podělím 6, zbytek je 5. Když ho podělím 7, zbytek je 6.
- Když ho podělím 8, zbytek je 7. Když ho podělím 9, zbytek je 8.
- Když ho podělím 10, zbytek je 9.

Nechť x je dané číslo. Z jeho vlastností vyplývá, že $x + 1$ je dělitelné všemi čísly 2 až 10. Z toho plyne, že $x + 1$ je nejmenší společný násobek čísel 2 až 10, tedy 2520. Hledané číslo je tedy 2519.

Úloha 5. Bazén s generátorem si můžeme představit jako trojúhelník ABC , kde $|AB| = 4m$ a $|AC| = 8m$. Lávka vede z bodu X , který je středem strany AC , k patě výšky P na stranu AB . Určete hodnotu rozdílu $|XP| - |AB|$.

Vzhledem k tomu, že trojúhelník ACP je pravoúhlý s pravým úhlem u vrcholu P , tak bod P leží na Thaletově kružnici nad přeponou AC . Úsečka spojující střed strany AC a bod P je tím pádem poloměr a má délku poloviční oproti AC . Takže má 4 cm stejně jako AB a jejich rozdíl je 0 cm.

Úloha 6. Hodnota a je počet otáček generátoru za sekundu a hodnota b je množství Teonitu v kilogramech. Obě tyto hodnoty jsou přirozená čísla. Určete přirozená čísla a, b , pro která platí rovnost: $ab + a + b = 84$.

Přičteme jedničku a na levé straně vytkneme a :

$$a(b + 1) + b + 1 = 85.$$

Z levé strany můžeme vytknout $b + 1$ a pravou rozložit na prvočísla:

$$(a + 1)(b + 1) = 5 \cdot 17.$$

Číslo 85 tím pádem můžeme jednoznačně napsat jako součin dvou přirozených čísel jako $1 \cdot 85$ nebo $5 \cdot 17$ a pokud by jedna ze závorek byla rovna jedna, tak a nebo b musí být 0 (což není přirozené číslo), tím pádem musí platit, že $a + 1 = 5$, $b + 1 = 17$ nebo naopak, tedy řešením jsou dvě dvojice: $(a, b) = (4, 16)$ a $(b, a) = (16, 4)$.

Úloha 7. Dveře se odemykají dvojicí celých čísel x a y , pro která platí, že $x \cdot y = 627$. Kolik takových dvojic (x, y) existuje? Dvojice $(x, y), (y, x)$ považujeme za různé.

Uvědomme si nejprve, že v celých číslech existuje dvojnásobek dvojic existujících v přirozených číslech. Každé dvojici (x, y) v přirozených číslech můžeme totiž přiřadit dvojici záporných čísel $(-x, -y)$ a zjevně $xy = (-x)(-y)$. Stačí tedy najít všechny dvojice přirozených čísel (x, y) a jejich počet vynásobit dvěma. To uděláme tak, že zjistíme počet kladných dělitelů čísla 627 (ten zjevně odpovídá počtu hledaných dvojic). Rozklad tohoto čísla na prvočinitele je roven $627 = 3 \cdot 11 \cdot 19$. Tedy všichni dělitelé čísla 627 jsou ve tvaru $3^a \cdot 11^b \cdot 19^c$, kde a, b i c mohou být buď nula nebo jedna. Celkem tedy máme $2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$ dělitelů, tedy i 8 dvojic přirozených čísel. To znamená 16 dvojic v číslech celých.